

DOE-BOEKJE

SPOOR JE MEE?

**LANGS TREIN- EN TRAMSPOREN IN DE
POLDERRANDREGIO!**

Dit boekje behoort toe aan

Ik nam de trein in

Ticketje klaar? Vertrekken maar!

Ga je binnenkort met de trein op weg? Neem dit boekje dan zeker mee! Naast allerlei leuke opdrachtjes, kom je meer te weten over treinen en spoorwegen. De opdrachten met een hoor je tijdens je treinreis zelf uit te voeren.

De overige opdrachten - aangeduid met   - kan je ook thuis oplossen .

De trein is altijd een beetje reizen

REBUS

SIG = W

EI = AA

- N

OO = EI

R = H - G

Stations – maar ook andere spoorweggebouwen – leken vroeger vaak op elkaar, zeker als zij langs dezelfde spoorlijn gelegen waren. Meestal werden zij door de spoorwegmaatschappijen rond dezelfde tijd gebouwd, kort na de aanleg van de spoorlijn. Het station bevatte een loket, een wachtzaal of schuilplaats voor reizigers, een opslagplaats voor goederen, zelfs een woning voor het treinpersoneel. Alle stations waren op gelijkaardige manier ingedeeld en hadden bijgevolg een bijna identiek uitzicht.

Spoorweggebouwen

Het station van Kortemark is bijna identiek uitgewerkt als dat van Boezinge en Poelkapelle

Spoorwegerfgoed

Erfgoed betekent letterlijk de spullen die we erven voor later. We bedoelen hiermee eigenlijk die zaken die waardevol genoeg zijn om ze te willen bewaren voor de toekomst. Vaak vertellen ze iets over het verleden, over de mens of over een bepaalde traditie.

Als we spreken over **spoorwegerfgoed**, dan bedoelen we dat type erfgoed dat te maken heeft met spoorwegen. Dit zijn niet alleen stationsgebouwen, maar ook seinwachtershuisjes, sporen, slagbomen, bruggen, wegwijzers, beddingen, ...

Seinwachtershuisje Zarren

Wegwijzer Moere

Spoorauto 't Kamieltje Koekelare

Slagbomen Gistel

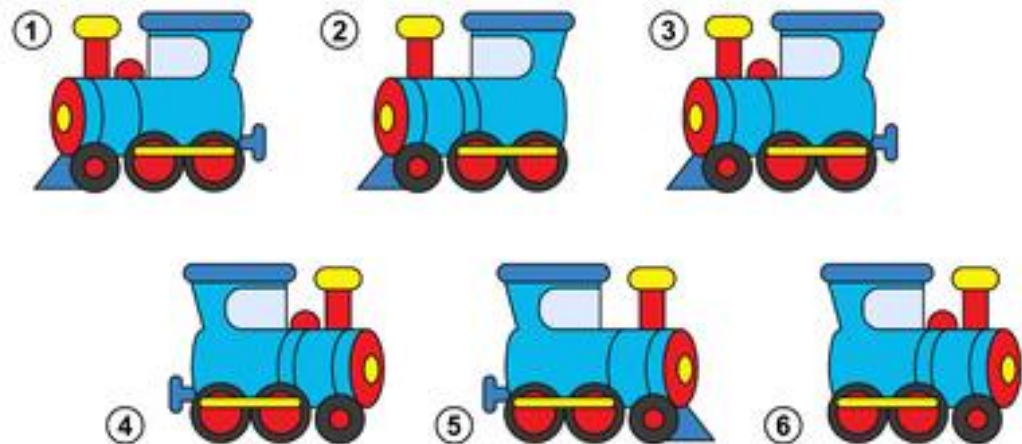

Zoekspel

Speurneuzen
opgelet!

Ga op zoek en vind de
verschillen.

Welke twee locomotieven zijn identiek?

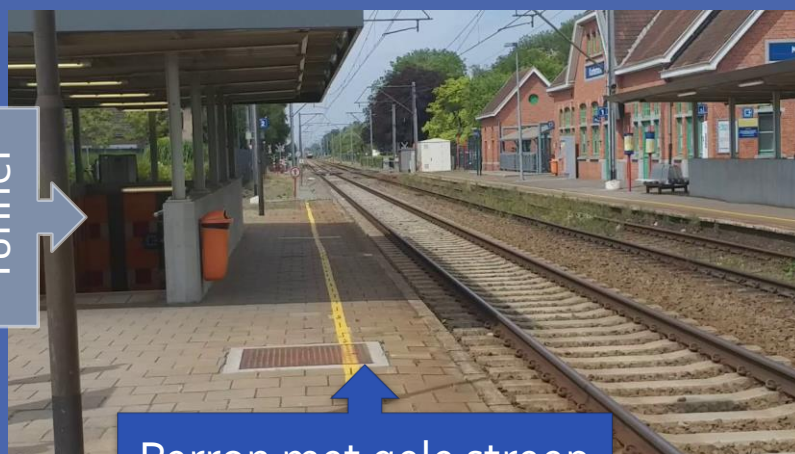
Vind de tien verschillen en omcirkel ze

Onderdelen van een stationsomgeving

Hieronder vind je een opsomming van verschillende onderdelen die je in de omgeving van een station kan aantreffen. Welke vind jij terug? Stip aan welke je bij jou in de buurt tegenkomt.

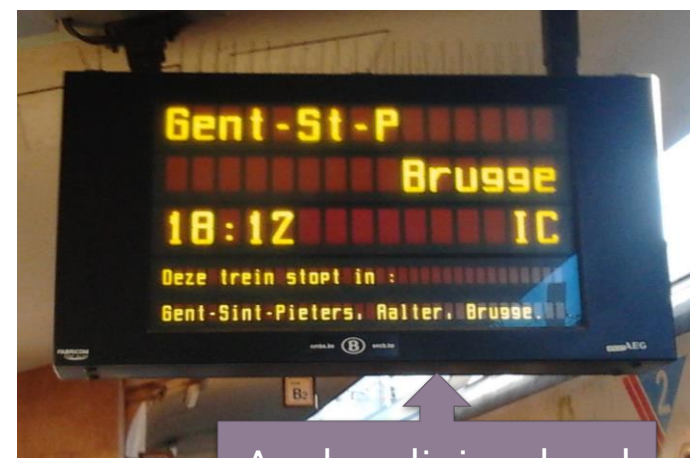
Tunnel

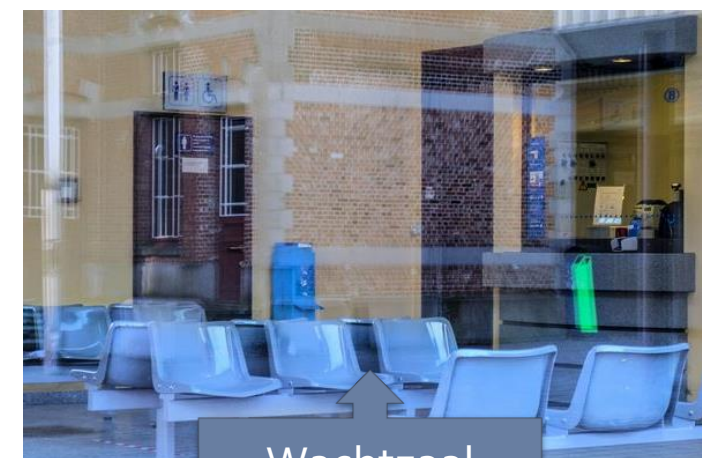
Perron met gele streep

Fietsparking

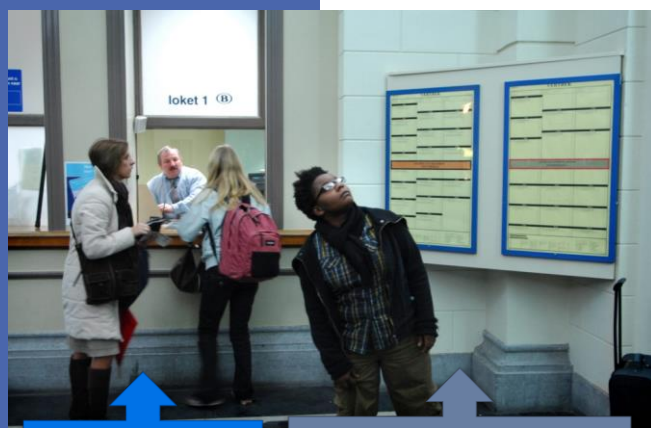
Aankondigingsbord

Wachtzaal

Ticketautomaat

Loket

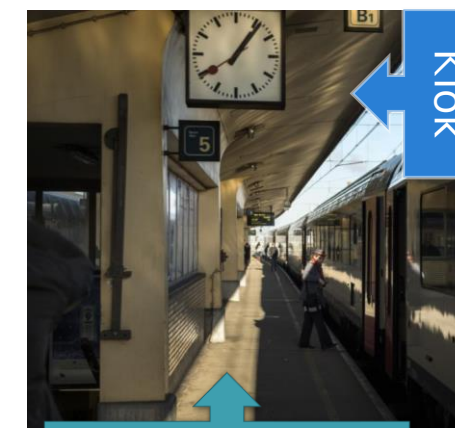
Dienstregeling

Overweg met slagboom
en lichten

Snoep- en
drankautomaat

Spoornummer

Klok

Knutsel zelf

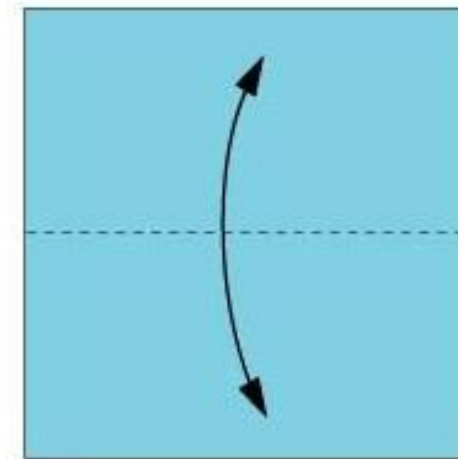
Benodigdheden

een vierkant dun blaadje, kleurpotloden of stiften

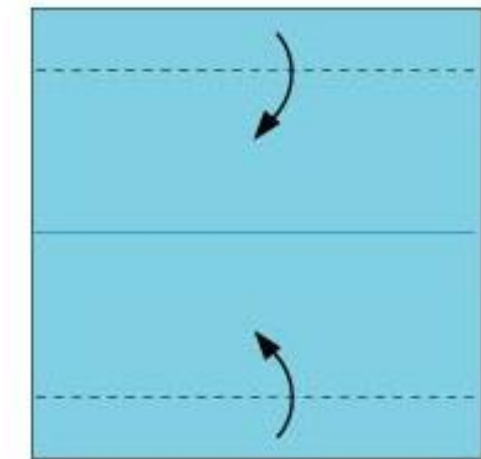
Werkwijze

1. Leg een vierkant blaadje voor je. Vouw het papier dubbel van boven naar onder en weer terug
2. Vouw de boven- en onderkant op de stippellijn
3. Plooi achterwaarts op de stippellijn
4. Vouw de linkerbovenpunt naar binnen op de stippellijn
5. Vouw de onderste twee punten links naar binnen op de stippellijn
6. Teken vensters en versier je trein

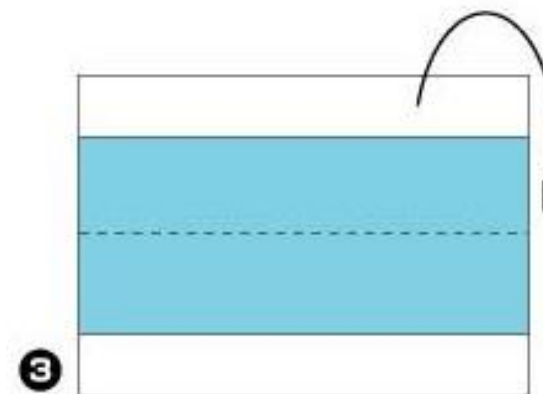
Let op: maak de vouwlijnen in elke stap zo scherp mogelijk, door bijvoorbeeld met je nagel over de vouwlijn te gaan, zodat het vouwen makkelijker wordt.

1

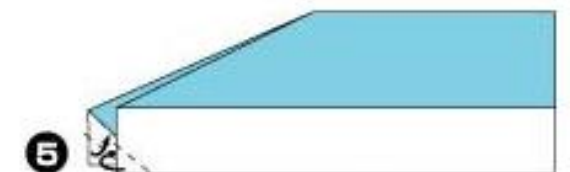
2

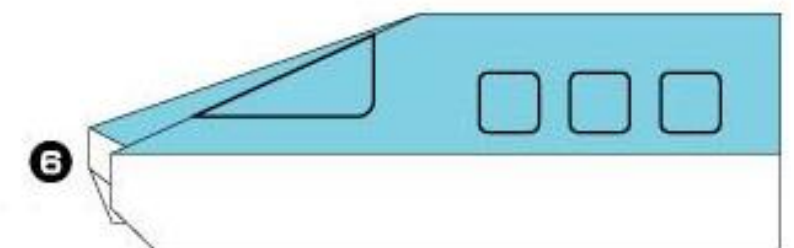
3

4

5

6

Wist je dat...

... met de trein reizen één van de meest milieuvriendelijke manieren is om je te verplaatsen? Er worden namelijk geen schadelijke gassen uitgestoten. Enkel lopen en fietsen zijn nog milieuvriendelijker.

... 2021 het jaar is waarin we de 175ste verjaardag vieren van de verbinding tussen Parijs en Brussel, de 40ste verjaardag van de TGV (hogesnelheidstrein) en de 30ste verjaardag van de ICE (Intercitytrein, dit wil zeggen de trein die enkel tussen de grote steden stopt)?

... de eerste hogesnelheidstrein in België in 1935 werd aangelegd tussen Brussel en Gent op de lijn 50A? Het was een directe lijn die geen overwegen moest kruisen of halt houden in een station. Er kon een snelheid behaald worden van maar liefst 160 km/uur,

... stoomtreinen vroeger niet zonder water konden? De treinen moesten steeds een voorraad water meenemen. In de buurt van stations zag men dan ook vaak een watertoren. Deze werd met een pomp constant bijgevuld. Het water haalde men uit beken of rivieren of uit speciaal aangelegde stationsputten.

Waterkasteeltje
(watertoren) Zarren

Stationsput Eernegem

Stationsput Kortemark

Spoor-manieren

1. Als je een overweg moet kruisen doe je dit enkel aan een overweg. Let goed op hoe de overweg beveiligd is en steek enkel over als de slagbomen helemaal terug naar boven, verticaal dus, staan en het knipperlicht wit knippert.
2. Moet je naar het andere perron? Gebruik dan **ALTIJD** een voetgangersbrug, een brug of tunnel om naar het andere perron te gaan. Je loopt **NOOIT** op of langs de sporen.
3. Op het perron blijf je achter de gele streep of achter de tegels met noppen wachten.
4. Je trein gaat bijna vertrekken en je bent een beetje laat? Eenmaal de deuren van de trein dichtgaan, blijf je op het perron. Je springt **NIET** meer op de trein.
5. Komt de trein er aan? Laat anderen eerst uitstappen vooraleer je zelf instapt.
6. Ook op de trein ben je hoffelijk:
 - ☞ je staat je plaats af aan personen die minder goed kunnen staan;
 - ☞ je ticket toon je spontaan wanneer de conducteur langskomt;
 - ☞ je legt je voeten niet op de zitbank ;
 - ☞ je muziek hou je stilletjes. Telefoneren doe je ook best niet al te luid;
 - ☞ vuilnis hoort thuis in de vuilnisbak. Voor je bagage is er plaats op het bagagerek.

Woordenschat

1. **Treinbedding**: de weg die speciaal is aangelegd voor treinen. Treinbeddingen bestaan uit volgende onderdelen: weggegraven of opgevoerde grond, stenen ter versteviging, treinbilzen (dit zijn houten balken) en de twee ijzeren sporen (of rails) zelf,
2. **Overweg**: een overweg of spoorwegovergang is een plaats in het verkeer waar auto's, fietsers of voetgangers een spoor oversteken,
3. **Locomotief**: een locomotief is een trein die de treinwagons voorttrekt,
4. **Sein**: een sein heeft de vorm van een licht of een bord. Het geeft de bestuurder van de trein informatie door of geeft bepaalde opdrachten.
5. **Wissel**: dit is een installatie die ervoor zorgt dat treinen van spoor kunnen veranderen.
6. **Seinwachtershuisje**: de woning van een seinwachter. Deze persoon was verantwoordelijk voor het bedienen van slagbomen, seinen, soms ook van wissels.
7. **Stationsbuffet**: een café of restaurant in een station,
8. **Boemeltrein of omnibus**: een langzame trein die bij elk station stopt.

Spoorlijn 62 was een spoorlijn tussen Oostende en Torhout. De sporen en dwarsliggers werden in 1984-1985 echter opgebroken. De oude spoorwegbedding doet nu dienst als fiets- en wandelroute. Op het traject vind je nog heel wat zaken die verwijzen naar het spoorwegverleden zoals bruggen, het station van Moere, ... Misschien ken je ze wel, de 'Groene 62',

Spoorbingo

Ik neem de trein en ik zie/hoor...

Duid de zaken aan die je ziet of hoort als je de trein neemt. Probeer zo snel mogelijk vijf vakjes op een rij (of zelfs je hele kaart) aan te stippen.

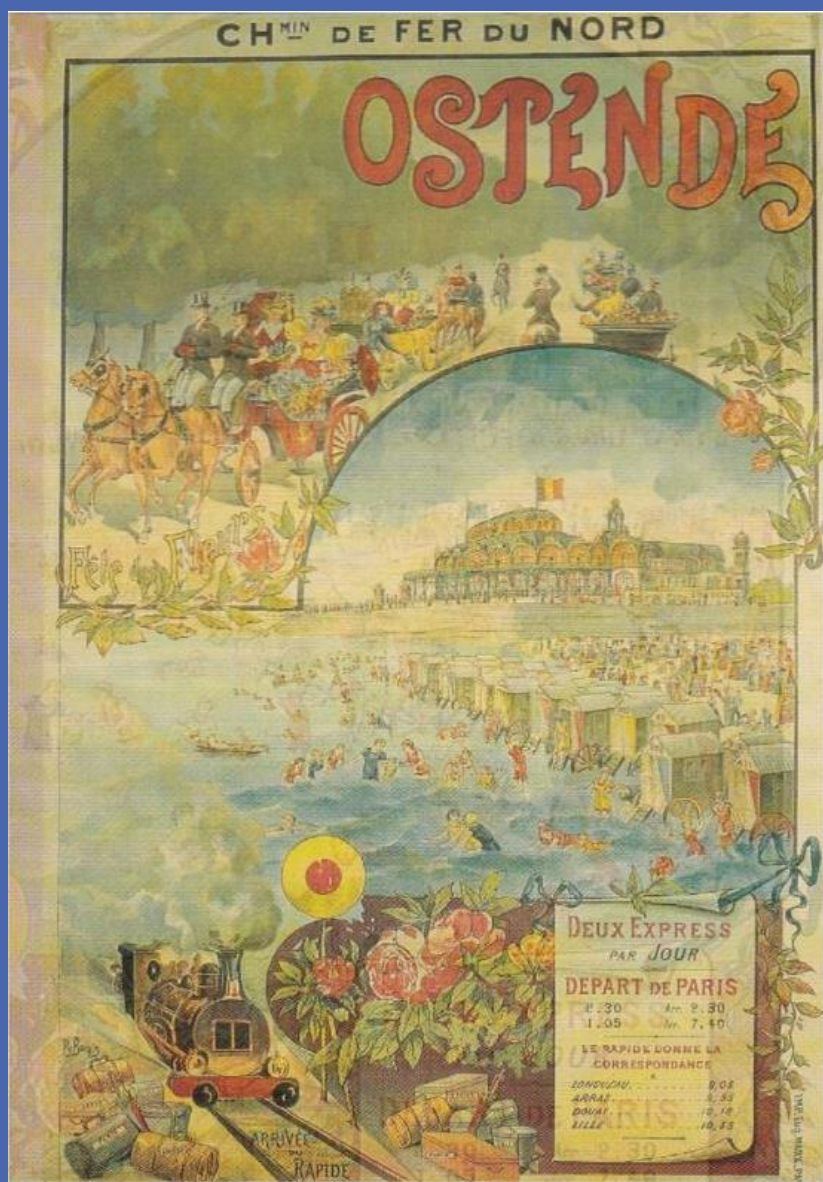
Tunnel	Dubbeldekker	Fiets	Parking	Perron
Stationsklok	Overweg	Krant	Rode bezetlichtje toilet	Logo NMBS
Bus	Drankautomaat	Conducteur	Vuilnisbak	Uurregeling
Spoornummer	Opsomming haltes	Aankondiging Trein die station nadert	Weide	Reiskoffer
Slapende treinreiziger	Kerk	Brug	Naambord	Fabriek

Ik neem de trein omdat...

Los volgende vragen op

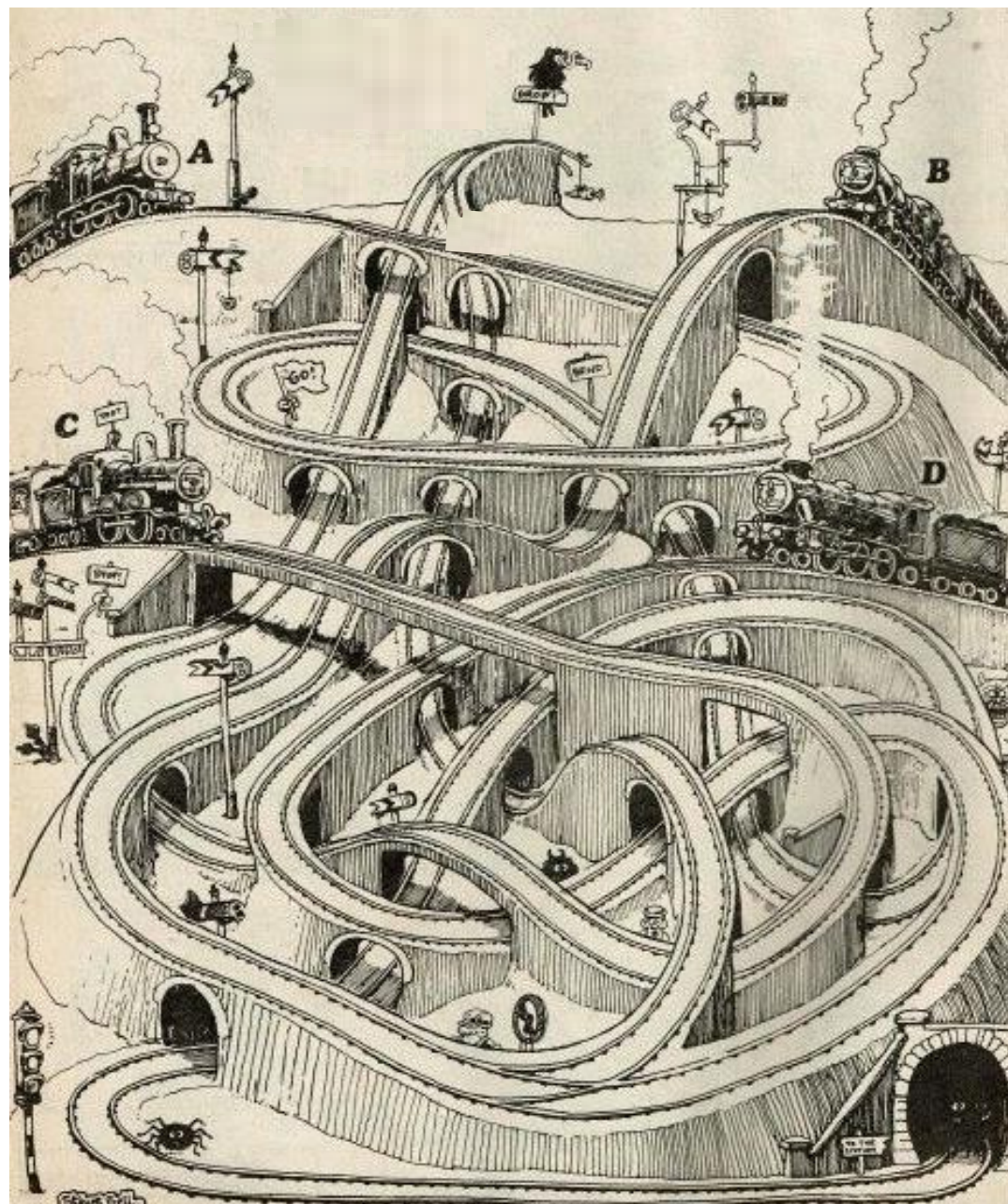
Spoorlijn 62 was aanvankelijk aangelegd om de rijke burgers van Parijs op vakantie te lokken naar de luxueuze badplaats Oostende.

Met deze affiche probeerde men Parijzenaars te overhalen naar Oostende te komen. Allerlei leuke activiteiten komen aan bod: naar het strand gaan, het Kursaal bezoeken of een tripje met de koets. Onderaan zie je ook de trein die je van de ene naar de andere stand brengt. Tussen de sporen staat "Arrivée rapide" vermeld, wat zoveel wil zeggen als dat je vliegensvlug in Oostende stond.

Het is wel duidelijk: met de trein kan je op vakantie gaan. Maar ken je nog redenen waarom mensen de trein nemen?

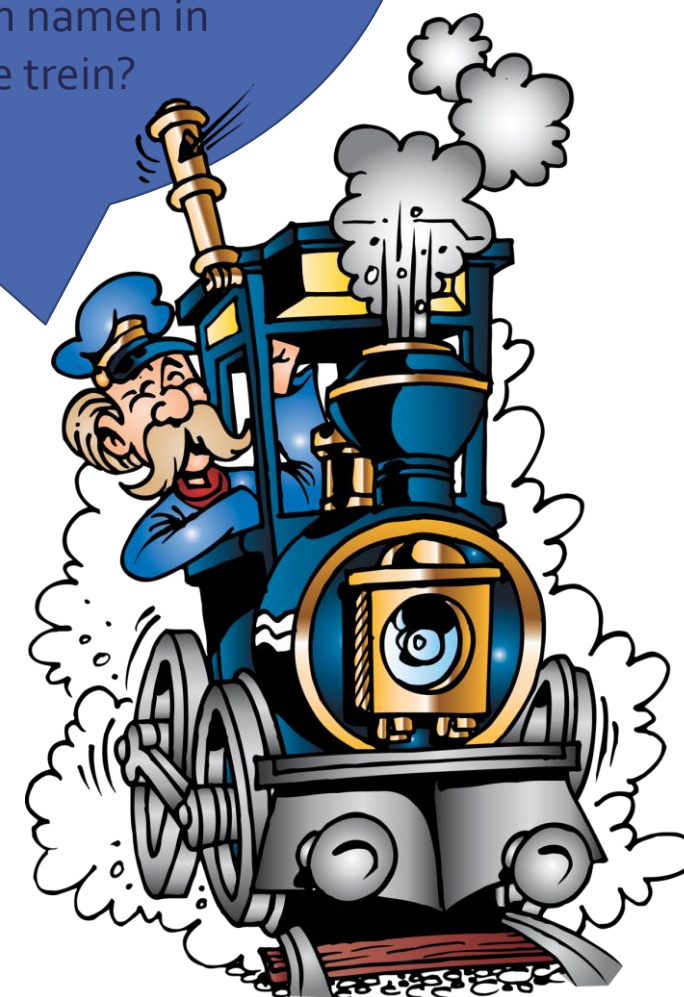
Ging je zelf al met de trein ergens heen? Indien wel, waarom nam je de trein en waar ging je naartoe?

De trein is een voorbeeld van het openbaar vervoer. Dit wil zeggen dat dit vervoermiddel voor iedereen moet beschikbaar zijn en door het publiek kan gebruikt worden. Ken je nog andere voorbeelden van openbaar vervoer?

In Oostende vertrok een trein richting Torhout. Aan de eerste halte verlieten 19 mensen de trein. 17 mensen stapten er toen op. Nu zijn er 63 mensen in de trein.

Hoeveel mensen namen in Oostende de trein?

Plaats de juiste letter bij de pictogrammen

- A. Ingang

B. Parking

C. Spoornummer

D. Politie

E. Trefpunt

F. Meldpaal voor andersvaliden

G. Roltrap

H. Info

I. Restaurant

J. Station / Perron

K. Verloren voorwerpen

L. Wachtzaal
- M. Uitgang

N. Taxi

O. Uurregeling

P. Toilet dames

Q. Wifi beschikbaar

R. Stationsdirectie

S. Wisselkantoor

T. Toilet heren

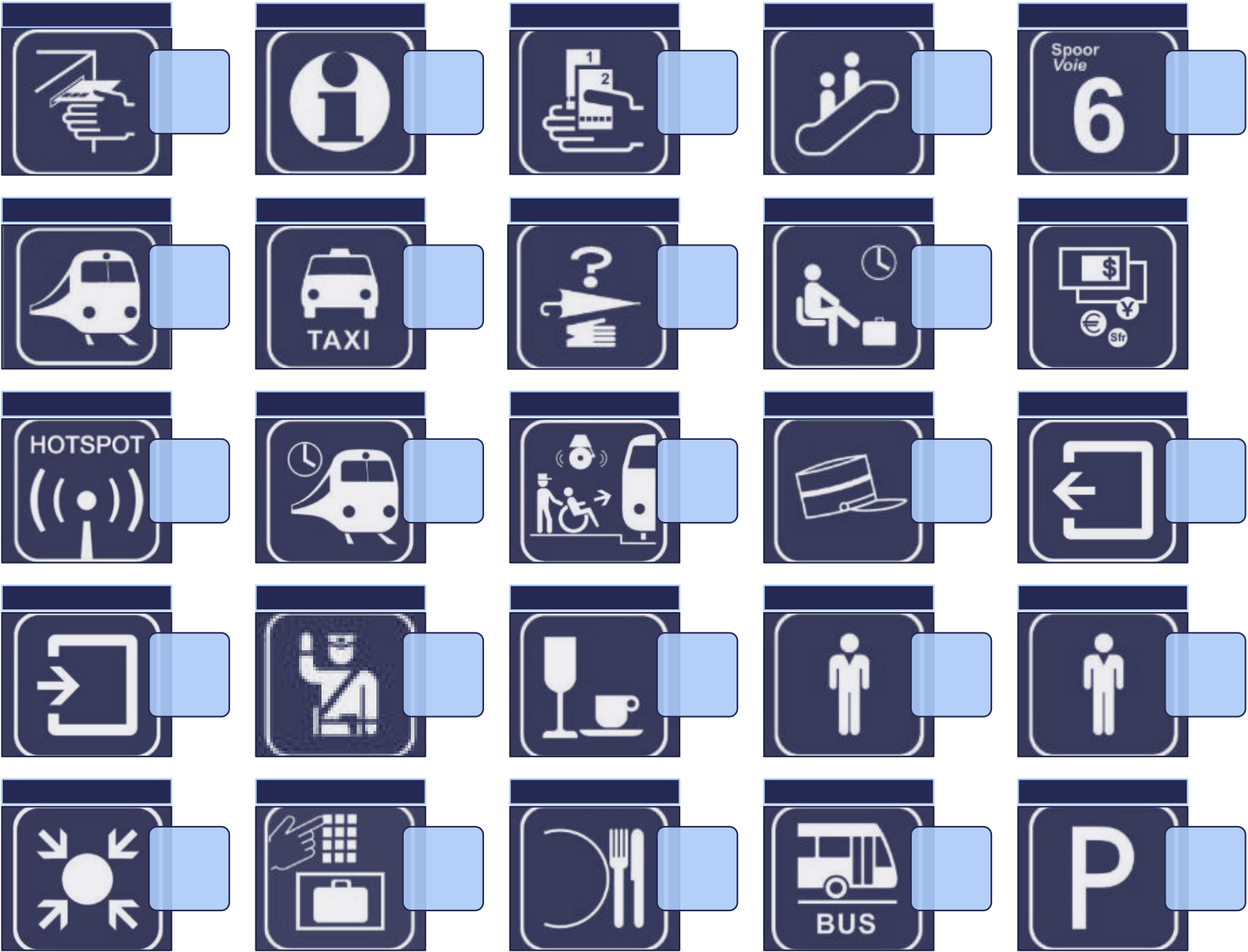
U. Geldautomaat

V. Ticketverkoop

W. Naar de bus

X. Geldautomaat

Y. Cafetaria

Tram

't Kamieltje was de naam van de spoorauto die op de spoorlijn 342 van Brugge naar Leke werd ingezet. De spoorauto was een tram die op diesel reed. Hij verving in 1932 de stoomtram, die zoals de naam het zegt door stoom werd aangedreven.

't Kamieltje

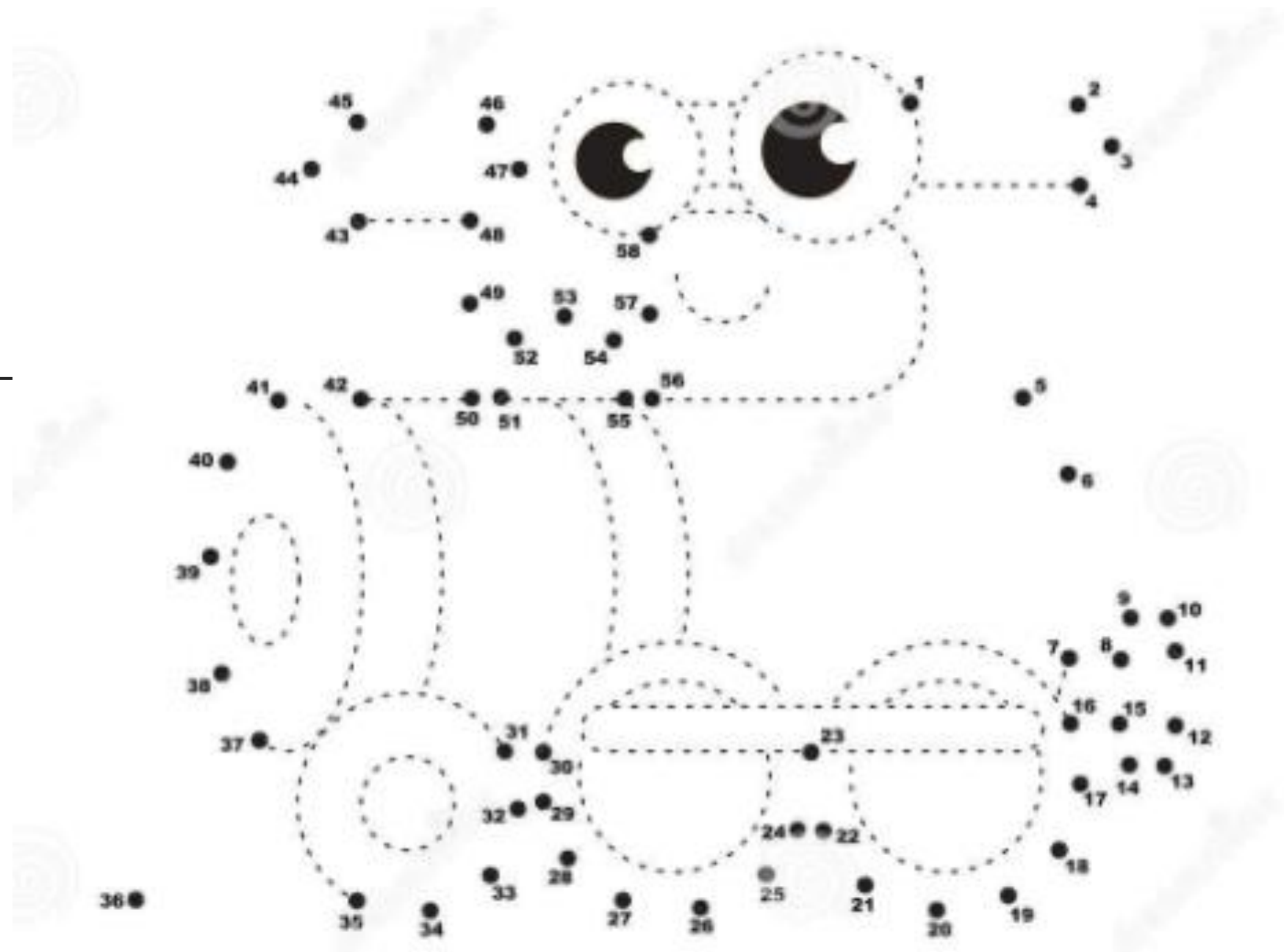
Trams rijden net als treinen op sporen. Meestal zijn ze binnen een gemeente of stad gelegen. De rails liggen daarbij vaak in de openbare weg.

Vroeger werden de tramsporen 'buurtspoorwegen' genoemd. Ze werden opgericht om het platteland van goed openbaar vervoer te voorzien. Daarnaast waren de buurtspoorwegen ook erg belangrijk om goederen te vervoeren.

In onze regio werden de buurtspoorwegen in de jaren 1950 vervangen door buslijnen.

Zie jij wat dit is?

Verbind de nummers met
elkaar en kleur nadien in

Het spoor tijdens de wereldoorlogen

Het station van Kortemark werd helemaal vernield tijdens WOI

Het spoorwegnet speelde een belangrijke rol tijdens de wereldoorlog. Via de sporen kon men immers soldaten bevoorraden en munitie naar het front brengen. Gewonde soldaten werden eveneens via het spoor, met zogenaamde hospitaaltreinen, weggevoerd.

Omdat het spoorwegnet zo belangrijk was, maakte men tijdens de oorlogsperiode volop gebruik van tijdelijke spoorlijnen. Na een tijdje ging dit zo vlot, dat men niet minder dan 400 meter spoor kon aanleggen in één uur.

Naast de klassieke spoorlijnen, zag men ook een netwerk ontstaan van spoorlijnen die veel smaller waren. Men noemt dit smalsporen of Decauvillesporen. De breedte van de sporen bedroeg slechts 60 cm.

Vanwege hun grote betekenis werden spoorlijnen ook wel vaak onder vuur genomen. Zo kon men de vijand immers treffen en minder mobiel maken.

Op het einde van de oorlogen was de schade enorm: stations waren vernietigd, bruggen opgeblazen en sporen onbruikbaar gemaakt. Ook heel wat locomotieven waren beschadigd.

Soldaten in het station van Koekelare tijdens WOI

DE TREIN BLEEF STAAN

De trein staat klaar, de trein staat klaar,

De boemeltrein naar Zwolle.

De mensen lopen door mekaar

En hollen, hollen, hollen.

Tot ziens, tot ziens, dan gaan we maar,

we zitten voor het ruitje.

De conducteur roept: Achter klaar!

De chef blaast op zijn fluitje.

Is iedereen erin? We gaan!

Maar nee, de trein blijft stokstijf staan.

Wat is er mis? Wat is er loos?

Het is al tien voor vier!

De conducteur wordt vreeslijk boos

En slaat met de portieren.

De chef komt met een bleek

gezicht

En kijkt zo bang, verbazend!

Weet hij misschien waaraan het ligt?

De machinist is razend.

Hoe komt het nou dat we niet gaan?

En dat de trein maar stil blijft staan?

De machinist roept: Alsjeblieft!

Hij is toch zo geschrokken.

Jawel, de grote locomotief ligt helemaal in brokken.

Kijk! Hier een stuk en daar een stuk.

Zo een gloednieuwe machine.

Hoe kan dat nou? Een ongeluk?

Het is om bij te grienen.

Hoe zou dat toch gekomen zijn?

Maar kijk! Wie zit daar?

Dat is Hein.

Hij kijkt heel zoet, en braaf, en lief.

Maar toch wel wat beteuterd.

Hij heeft de hele locomotief al uit mekaar gepeuterd.

De machinist zegt kwaad: Wel ja! Dat heb je goed bekeken.

Ga liever bij je eigen paardenboel aan stukken breken.

Dat kan ik niet, zegt Heintje vlot.

Want thuis is alles al kapot.

Dan plakt de chef van het station

Een heel groot bord op het perron:

Naar Zwolle gaat vandaag geen trein.

Wij willen wel,

Maar 't ligt aan Hein.

Hoogachtend,

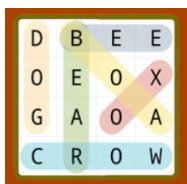
Chef.

Annie M.G. Schmidt

Schrijf zelf een gedichtje

Woordzoeker

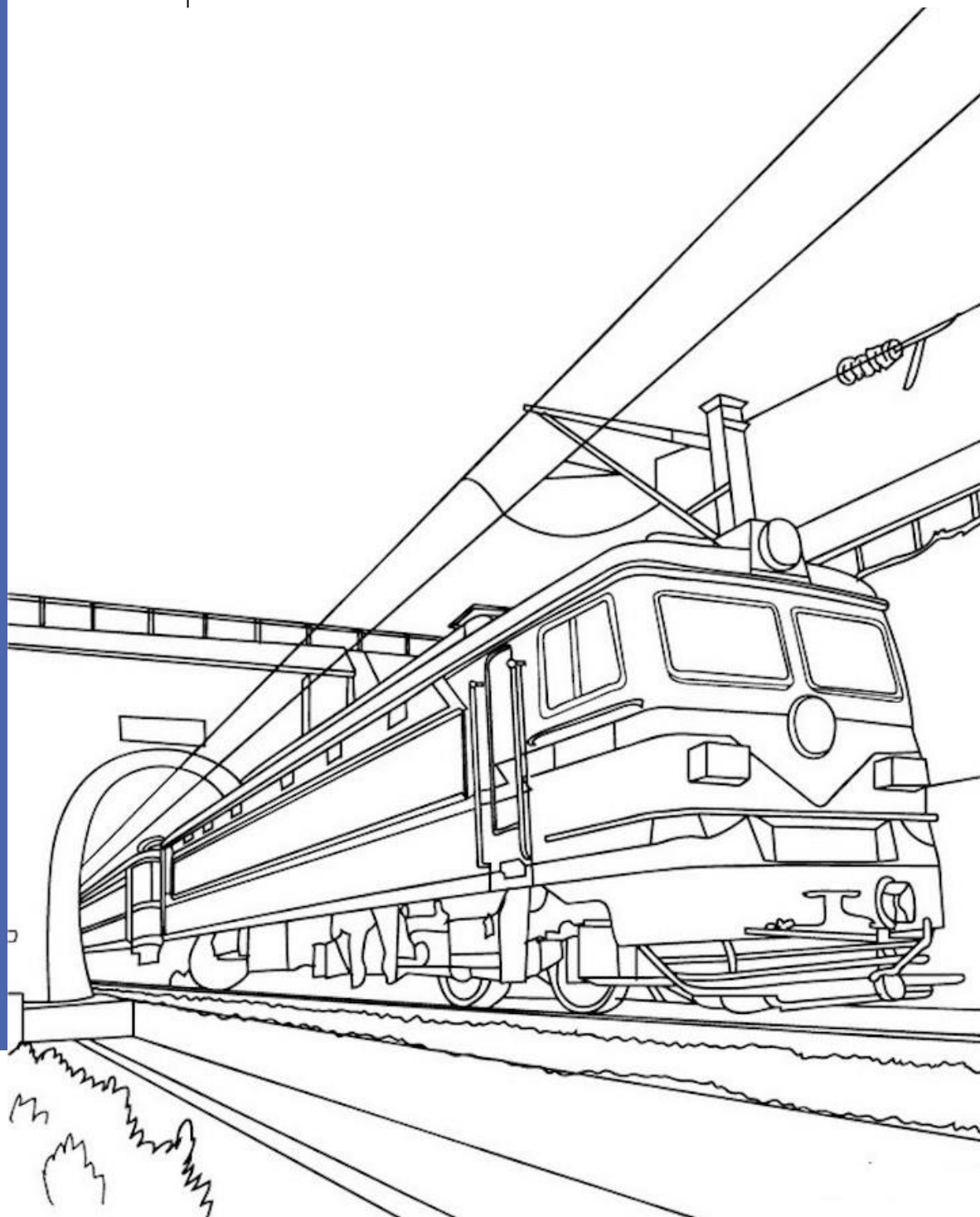
Kun je deze woorden terugvinden in het rooster?

- STATION
 - PERRON
 - LOCOMOTIEF
 - UURREGELING
 - REIZIGER
 - TRAM
 - GOEDERENTREIN
- TREINSPOREN
 - TICKET
 - INTERCITY
 - VERTRAGING
 - TREINBESTUURDER
 - NMBS
 - LOKET
- OVERWEG
 - TREINBEGELEIDER
 - WACHTRUIMTE
 - WAGON
 - SMALSPOOR
 - FLUITSIGNAAL
 - TERMINUS

I	L	W	U	U	R	R	E	G	E	L	I	N	G	N	V	D	I
L	A	N	Y	Y	S	U	N	I	M	R	E	T	L	U	L	L	V
V	A	M	W	N	U	W	R	V	E	R	T	R	A	G	I	N	G
H	N	B	D	O	I	G	Q	E	O	L	B	K	T	M	U	D	X
O	G	S	H	I	U	D	T	I	C	K	E	T	R	Z	I	O	L
F	I	M	Y	F	J	X	X	B	Q	T	M	D	A	W	L	N	E
P	S	A	U	N	O	I	T	A	T	S	C	Y	M	N	V	K	I
J	T	C	T	R	E	I	N	B	E	S	T	U	U	R	D	E	R
C	I	F	C	I	R	Q	E	Y	E	N	O	G	A	W	F	B	V
L	U	K	M	Q	G	T	S	S	M	A	L	S	P	O	O	R	G
P	L	D	L	V	X	W	G	E	W	R	E	V	O	E	U	O	I
E	F	T	G	I	G	O	E	D	E	R	E	N	T	R	E	I	N
R	T	L	O	C	O	M	O	T	I	E	F	O	T	F	R	H	R
R	I	N	T	E	R	C	I	T	Y	W	C	U	I	C	M	O	T
O	K	I	E	T	M	I	U	R	T	H	C	A	W	F	T	V	E
N	X	H	H	T	B	R	E	I	Z	I	G	E	R	W	T	X	K
J	N	E	R	O	P	S	N	I	E	R	T	L	B	P	I	Z	O
L	E	R	E	D	I	E	L	E	G	E	B	N	I	E	R	T	L

Kleur jij deze prent in?

POLDERRAND

Dit doe-boekje werd gemaakt door de Intergemeentelijke Onroerend Erfgoeddienst Polderrand, in samenwerking met de cultuurdiensten van Gistel, Ichtegem, Koekelare, Kortemark en Oudenburg.

Met dank aan de jeugddienst van stad Oudenburg en de gemeente Kortemark

ICHTEGEM
DRIE X KARAKTER

kortemark
op jouw ritme

Vlaanderen
is erfgoed

Agentschap
Onroerend
Erfgoed